

TRANSGENIKOAK ETA GLIFOSATOA DEBEKATU DITUEN MEXIKO JOMUGAN DU MONSANTO EROSI ZUEN BAYERREK

“Arto indigena babesteko” eta “elikadura burujabetzaren alde” hartu zuen Mexikoko Gobernuak arto transgenikoen ekoizpena eta inportazioa baita glifosatoa deitu herbizida ere debekatzeko erabakia 2020ko abenduaren 31n. Orduz geroztik, atzera eginarazteko presioak ez dira gutxitu agroindustriako lobbyen eta AEBetako Estatu Federalaren partetik. Besteak beste, debeku hauek merkataritza librearen aldeko itunen kontra doazela diote agroindustriako multinazional zein ordezkariak. Tartean dugu bistan da Bayer, 2018an 63 bilioi dolarren truke Monsanto erosi zuen talde farmazeutikoa.

JENOFA BERTHOKOIRIGGIN

Ingurumen osasuntsu baten alde eta elikadura-sistema justu, iraunkor eta osasuntsu baterantz doan urratsa”, *Sin maíz no hay país* (“Artorik gabe, herri-rik ez”) kolektiboaren hitzetan. Parean, Proccyt Mexikoko agroindustriaren ordezkariaren bertsioa: “Erabateko bidegabekeri oportunistak, Mexikoko landa-eremu guztian eragiteaz gain, prezioen egonkortasuna eta elikagai estrategiko baten eskuragarritasuna arriskuan jartzen dituenak”.

Biak dira 2020ko abenduaren 31n Andres Manuel Lopez Obrador Mexikoko presidentek hartu dekretuaz mintzo: arto transgenikoen ekoizpena zein inportazioa eta glifosatoaren erabilpena debekatu ditu. Poliki-poliki transgenikoen erabilpenerako baimenak balio gabetuko edo errefusatuko dituzte, inportazioak ere gradualki murriztuz, hemendik hiru urtera halakorik ez gehiago erabiltzeko gisan. Glifosatoa ere debekaturik dute 2024rako, hiru urteko trantsizio fase honetan alternatibak garatzeko tarte eskainiz. “Arto indigena babesteko neurria” eta “elikadura burujabetzara heltzeko bidea” dela adierazi du bere aldetik gobernuak.

Artoaren sehaska den herri horretan transgenikoen kontra urte luzeetan mobilizaturikoen poza eragin badu erabakia, agroindustriaren kexua ere piztu du. Legea pasa arren, gobernuak presionatzeko esku artean duten guztia bideratzen dabilta sektoreko lobbyak. Horren adibide argia Victor Toledo Ingurumen

ministroak irailean dimititu behar izana. Hortik gutira, *La Jornada* komunikabidean Toledok plazaraturiko *La guerra del glifosato: actores y drama* (“Glifosatoaren gerra: eragileak eta drama”) iritzi-artikuluaren ondokoa irakurri zitekeen: “Ulertu behar da enpresa boteretsu honek zientzialariek, teknikariek, publizistek, agente komertzialek, lobbyistek, espioiek eta promotorek osaturiko armada duela, eta herrialde bakoitzean ikertzaile, akademiko, enpresa, ekoizle, kazetari, legegile eta gobernu-kideen kooptazio-kanpaina oso eraginkorrak bideratzen dituela”. Monsanto erosi zuen Bayer multinazionalaz ari da, hazi transgenikoen eta glifosatoaren jabe duguna –biak elkar estuki loturik ditugu, usu herbizida jaso eta bizirik iraun ahal izateko dituztelako haziak genetikoki eraldaturik–.

AEB-EN LOBBY BORTITZA

The Guardian komunikabideak eman du lobby lan horren berri, AEBetako Gobernu Federalak bideratu presioan zentratuz: “Gero eta argiago agertzen zaigu pestiziden industriak AEBetako Gobernuak erabiltzen duela, batetik, bere xedeak nazioartean bultzatzeko eta bestetik, elikadura burujabetzaren alde herriek bideratu ahaleginak zapuzteko”. Nathan Donley AEBetako biologia bioaniztasunaren aldeko zentroko kidearen hitzak dira. Ikusirik merkatu oparoa dutela Mexikorekilakoa, sekulako presioa bideratzen dabilta azken hilabeteetan –eta Joe Bidenen gobernu berriak ez du bestelako

posturarik erakutsi, oraingoz behintzat–.

Urte urte burujabe izateari utzi eta inportaturiko arto bolumena emendatu du Mexikok: 2019an 15,5 milioi tona arto inportatzen zituen, 1994an 2,7 milioi tona zituelarik sarrarazten, eta ekoizpena ere 6 milioi tonatik 27 milioi tonara emendatu zuen –nizt abeltzaintza industrialera zein bioerregaietara bideratzeko–. Inportaturikoaren gehiengo handia transgenikoa eta AEBetako dute. Hastapenean abeltzaintzarako erabiltzen zutena pixkanaka jakien industrian ere sartu dute, garestiagoa zaielako bertakoa erostea: diruz lagundua izanki, ekoizpen-kostua baino apalago saldu dezakete AEBek, eta NAFTA Ipar Amerikako Merkataritza Libreko Itunak aduana zergak ere kendurik dituela, konkurrentzia desleialari aurre egiteko babes neurriak ez du Mexikok. 1994an izenpeturiko NAFTA “hondagarria” izan da mexikar laborarientzat, artoa oinarri zuen elikadura autonomia galdurik, merkatu librearen menpeko bihurtu dituelako.

Eskerrak, herritarrek bideratu erresistentziak moratoria bat ondorioztatu zuela 1998an, transgenikoen ekoizpena debekatu. 2009a arte iraun zuen, urte horretan Monsantoaren presiopean amore eman zuelako Felipe Calderonen gobernuak, esperimenezko baimeak banatu. 2007an 300 egituren artean osaturiko *Sin maíz no hay país* kolektiboak berriz ere transgenikoen debekua bideratzea lortu zuen 2013an –2020ko abenduaren 31ko dekretuak berretsia,

MERKATU LIBREAREN MENPE.

ARTOAREN SEHASKA IZANDA ERE, ZEREAL HONEN INPORTAZIOEN MENPE DA MEXIKO, ETA GAUR AEB-ETAKO ARTO TRANSGENIKOA ERE DU INPORTATZEN, BESTEAK BESTE, ABELTZAINZA INDUSTRIALA BERMATZEKO. ELIKADURA BURUJABETZAREN ALDEKO ETA TRANSGENIKOEN KONTRAKO MUGIMENDUA 90EKO HAMARKADAN ABIATU ZUTEN ETA GAUR EGUN ORAINDIK INDARTSU DABIL.

eta inportazioei ere zabaldutakoa-.

Merkataritza librerako hitzarmenei atxikirik segitzen du agroindustriak. NAFTAren ordezeko, 2018ko ACEUM merkataritza librerako hitzarmena dute aldi honetan baliatzekoa: "ACEUMen baitan Mexikok dauzkan betekizunekin bateraezinak dira transgenikoen eta glifosatoaren debekua", irakurri daiteke bioteknologiaren sektoreko CropLife lobbyak iazko martxoan AEBetako komertzioaren ardura duen USTR egiturari igorritako gutunean. Hortik gutxira, maiatzean, USTRen ordezkariak zion gutuna bidali Mexikoko Ekonomia ministroari debekuak "bi herrien arteko harremanen txartzea" eraginen zuela ohartarazteko. ACEUM hitzarmena esku artean, salaketa jarri dezake Mexikoko CNA Nekazaritza eta Abeltzaintzako Kontseilu Nazionalak, presidentearen dekretua merkataritza

tza askearentzat oztopo dela argudiatuz. Ez litzateke harrigarria, jakinik CNAREN kideen artean dela Bayer. Gainera, gobernuaren baitan ere dituzte aliatuak: Nekazaritza ministroa, Presidentearen kontseilari juridikoa edota Presidentetza Kabineteko buru ohia, denak dira agroindustriaren ardura eta interesekin.

GLIFOSATOA, NEKEZ DEBEKATU DAITEKEEN PESTIZIDA

Baina transgenikoez gain, glifosatoaren debekua zaie ezinjasana. Munduko Osasun Erakundeak herbizida hau "minbizi sortzaile probable" sailkatu zuen 2015ean eta geroztik azaleratzen dabilta herbizida honen desmasiak. Bayerren kontrako auziak ere abiatuak dira munduko hamaika txokotan. Sydneygo Unibertsitateko zientifiko batzuk *Science of the Total Environment* aldiz-

karian iaz publikaturiko munduko mapak errealitate kezkarri honen berri ematen digu: laborantzarako baliaturiko lurren lautik hiruak glifosatoarekin tratatuak dira -Europako mendebaldea, Brasil, Argentina, baita Txina eta Indonesiako eskualde batzuk dira gehienik hunkiak, hots, monokulturan eta transgenikoan bereziturikoak-.

Azken urteetan gutxi batzuk dute herbezida debekatu: Austriak, Luxenburgok, Togok, Indiako estatu batzuk, Vietnamek... Baina debekatzeko urratsari lotu arren, presiopean atzera egin izanak gehiago dira: Europar Batasuna, Sri Lanka, Thailandia, Salvador, Argentina, eta abar. Mexikori neke izanzen zaio amore ez ematea, eta herritarren babes eta presioa lagungarri izan behar litzukete gobernuaren baitatik elikadura burujabetza osasuntsuaren alde dabilzanek. ●

ZINKUNEGI
OPTIKA

NINA MÛR
eyewear

Egurrezkoak
Eskuz landuak banan-banan
Jasangarriak
Arinak eta erresistenteak
Kalitate handiko eguzki-lenteak

Hernani 23, 20004 Donostia • 943 420 624 • zinkunegioptika.com